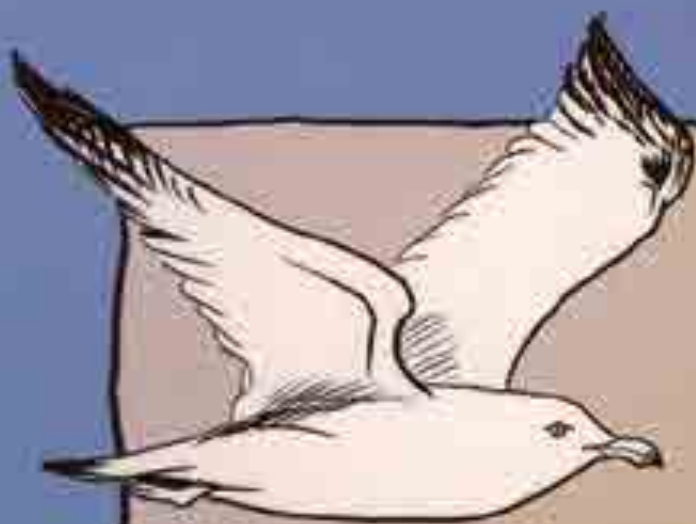

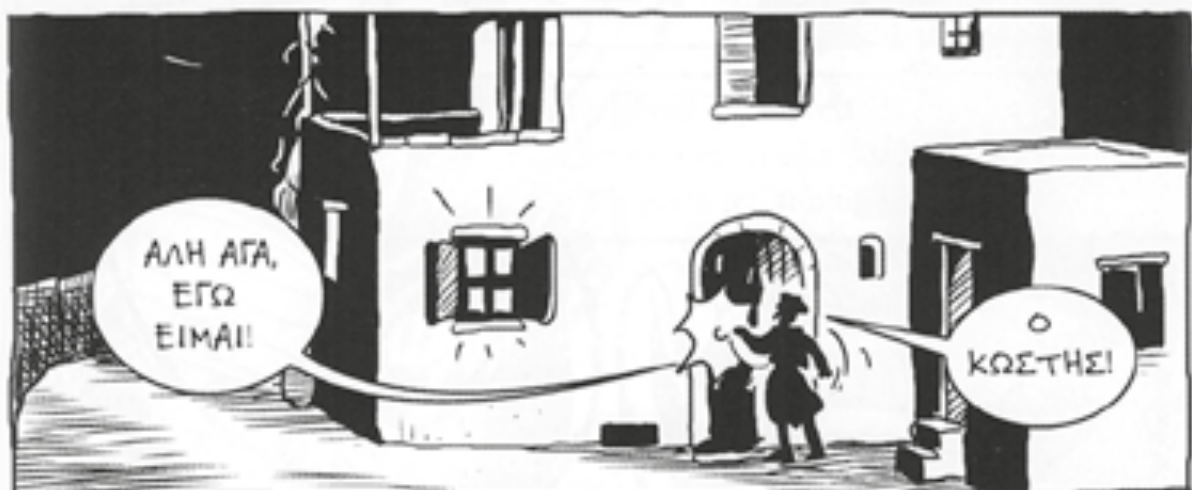
Σολούρ

Αιβαλί

Εισαγωγή σχολείου
Bruce Clark

Η εικόνα εκείνης
της καταστροφής παραμένει
ανεξίτηλη στη μνήμη μου.

Την ώρα που ο ιμάμης,
ο Σερίφ εφέντης, προετοίμαζε
τον αδελφό μου για την κηδεία,
πρόσεξε στο αριστερό του στήθος
μια μοβ κηλίδα και μια λεπτή
γραμμή από αίμα.

Τον είχαν δολοφονήσει με μια πολύ
μακριά βελόνα στην καρδιά.

Ποιος και γιατί το έκανε
ποτέ δεν το ανακαλύψαμε.

Εγώ όμως στερήθηκα τον μεγάλο μου αδελφό, που τον θαύμαζα.

Οι ώρες γίνανε μέρες και οι μέρες εβδομάδες.
Οι σφαίρες σφύριζαν πάνω απ' τα κεφάλια
των ανθρώπων και καμιά φορά τους σκότωναν.

Η πολιορκία
συνεχιζόταν. Τα τρόφιμα
είχαν εξαντληθεί προ
πολλού. Στο μήνα
άρχισαν να εμφανίζονται
τα πρώτα δείγματα
πείνας.

Επειδή μέχρι τότε οι οβίδες έπεφταν
στην αυλή του τζαμιού και όχι
πάνω του, οι δικοί μας
πήρανε θάρρος.

Σκέφτηκαν πως
το κανόνι μέχρι
εκεί έφτανε.

Έτσι πήγανε
για την προσευχή
της Παρασκευής.

Μαζί και ο πατέρας.

Ακριβώς την ώρα της προσευχής,
τρεις διαδοχικές εκρήξεις βομβών!

Φωνές,
στριγκλιές,
άνθρωποι
τρέχανε δεξιά
και αριστερά...
Οι νεκροί
ήταν έντεκα.

Ανάμεσά τους
κι ο πατέρας μου!

Ούτε σάβανο δε
βρέθηκε. Τον έβαλαν
σ' ένα ξύλινο φορείο
και τον κάλυψαν
μ' ένα κιλίμι.

Η τεσσαρακοστή πέμπτη μέρα ήταν Κυριακή.
Την ώρα της κηδείας του πατέρα μου ακούστηκαν
σάλπιγγες και ταμπούρα δεξιά και αριστερά.

Ο κόσμος πανικοβλήθηκε!

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΡΘΑΝ
ΝΑ ΜΑΣ ΣΦΑΞΟΥΝ!

ΤΙ
ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ;

ΘΕΕ ΜΟΥ!

Μας πήραν, σε κλειό ασφαλείας, περίπου
εφτακόσιους Τούρκους που είχαμε απομείνει.

Φορτωμένες άμαξες, άλογα,
γαϊδούρια, όλοι μαζί σε μια πορεία
για τον καινούργιο προορισμό.

Αφού πέρασε μια βδομάδα, έπειτα από μια εξαντλητική πορεία
που κρατούσε από τα χαράματα μέχρι τη δύση, φτάσαμε στα προάστια
των Χανίων.

Τα πρώτα χρόνια στα Χανιά γύριζα στα μαγαζιά με το δίσκο και πουλούσα «σύκουλα». Καρύδια μέσα σε μεγάλα ξερά σύκα που ετοίμαζε η μάνα μου. Κι όταν περνούσε η εποχή των σύκων, πουλούσα πασκατέμπους, φρέσκα κορόμηλα ή φρέσκα τσάγαλα.

Επισκεπτόμουν ένα ένα όλα τα μαγαζιά, τα καφενεία, τις ταβέρνες, χωρίς να παραλείψω κανένα. Και αυτό το εμπόριο υπήρξε σχολείο για μένα.

Την περίοδο που αγωνιζόμουν να ριζώσω σ' αυτό τον τόπο,
είδα το στρατό μας να φεύγει από το νησί.

Με βουρκωμένη την ψυχή παρακολούθησα την έλευση
του νέου ανώτατου διοικητού του νησιού, του Πρίγκιπα Γεώργιου,
με την προστασία μάλιστα της Ρωσίας, της Αγγλίας, της Γαλλίας
και της Ιταλίας. Εγώ ήμουν πια είκοσι χρονών.

Στο μεταξύ ο Μουσταφά Κεμάλ πασάς
είχε κυνηγήσει τους Έλληνες ως τη Σμύρνη
και είχε καθαρίσει τη Μικρά Ασία.

Οι ντόπιοι Έλληνες, με την προτροπή των Ελλήνων
προσφύγων που είχαν καταφύγει στην Κρήτη,
αλλά και λόγω των κακών ειδήσεων που έφταναν
γι' αυτούς, άρχισαν παντού να δολοφονούν.

Εκεί που νομίζαμε πως θα λιγόστευαν
τέτοιες τρομοκρατικές ενέργειες,
ξαφνικά φούντωσαν.

Αυτό που ζούσαμε ήταν ένας
υπόγειος εμφύλιος πόλεμος!

Μια από τις συνέπειές του ήταν να επηρεάσει και τη δική μου ζωή. Η μητέρα μου, που τόσο λάτρευα, έπαθε εγκεφαλικό και σε τρεις μέρες τη χάσαμε.

Μου συμπαράσταθηκαν ο κυρ Βλαδίμηρος παρά τα γεράματά του και η κυρα-Μαριγώ.

Ύστερα από τόσα χρόνια με άγγιξε για πρώτη φορά.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΣΕ
ΝΑ ΜΗ
ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΕΣΑΙ,
ΧΑΣΑΝΑΚΙ.

Μ' έπιασε από
το μπράτσο
με όλο της τον
αυθορητισμό!

ΘΕΛΗΜΑ
ΘΕΟΥ
ΗΤΑΝ!

Όσο περνούσε ο καιρός, η ζωή των Τούρκων στα Χανιά γινόταν αβάσταχτη.

Στα περίχωρα,
με κάθε ευκαιρία
δολοφονούσαν.
Λεηλατούσαν
τα χωράφια μας.

Ήδη
στην επιτροπή
Ανταλλαγής ετοιμάζαν
τα χαρτιά όσων έπρεπε να φύγουν.

Με τη Μαριγώ
συναντιόμασταν κάποιες
νύχτες, με το φόβο
πάντα μη μας
δουν.

Κι ενώ τις νύχτες
ήμασταν καλά,
τις μέρες είχαμε
τα χάλια μας.

Ο χρόνος λιγόστευε.

Η Μαριγώ
μου ζήτησε
να την παντρευτώ.
Να γίνω χριστιανός!

Εγώ της ζήτησα
να έρθει μαζί μου
στην Ανατολή!

ΑΔΙΕΞΟΔΟ!

Κι ενώ ζούσαμε αυτή
την αγωνία, μας κατάλαβαν!

ΚΥΡΑ-ΜΑΡΙΓΩ,
ΤΩΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ
ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΙ ΠΟΛΛΑ
ΓΙΑ ΕΣΑΣ!

Κάποιοι φανατικοί Έλληνες
μας πρόδωσαν!

ΤΙ ΕΙΝΑΙ
ΑΥΤΑ ΠΟΥ
ΛΕΣ, ΠΑΤΙΑ-
ΑΓΑΠΙΕ;

ΠΡΟΣΕΞΕ,
ΜΑΡΙΓΩ!

ΜΟΥ ΛΕΝΕ
ΠΩΣ ΣΥΖΕΙΣ
ΜΕ ΕΝΑΝ
ΤΟΥΡΚΟ!

Οι απειλές έφτασαν και σ' εμένα
μέσω του Καβάς Αχμέτ.

ΜΑ ΤΟΝ ΘΕΟ!
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΕ
ΜΑΖΕΨΟΥΝΕ ΞΑΦΝΙΚΑ.

ΔΕ ΣΗΚΩΝΕΙ
ΑΣΤΕΙΑ ΑΥΤΟ!

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΣΕ ΠΑΡΑΣΥΡΟΥΝ
ΑΠΟΜΕΡΑ, ΔΗΘΕΝ
ΓΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ,
ΚΑΙ ΝΑ ΣΕ
ΚΑΘΑΡΙΣΟΥΝ!

Η κατάσταση ήταν σοβαρή.

Τα μάτια
της Μαριγώς
ήταν διαρκώς
κόκκινα και
πρησμένα.

Ήταν ολοφάνερο
πως έκλαιγε όλη μέρα.

Τελικά, μια νύχτα στο σπίτι της,
μου ανακοίνωσε την απόφασή της.

ΧΑΣΑΝ, ΔΕΝ
ΞΑΝΑΒΓΑΙΝΕΙΣ ΑΠΟ
ΕΔΩ.

ΤΙ ΛΕΣ,
ΜΑΡΙΓΩ;

ΜΕΧΡΙ ΝΑ
ΔΕΣΕΙ ΚΑΠΟΙΟ
ΙΤΑΛΙΚΟ ΠΛΟΙΟ, ΟΧΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ, ΔΕ ΘΑ
ΞΑΝΑΒΓΕΙΣ ΑΠΟ
ΤΟ ΣΠΙΤΙ.

ΠΗΓΑΙΝΕ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ,
ΠΡΙΝΤΙΖΙ, ΟΠΟΥ ΘΕΣ.

ΕΣΥ
ΔΙΑΛΕΞΕ.

ΜΑ, ΠΩΣ
ΕΙΝΑΙ
ΔΥΝΑΤΟΝ;

ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΦΥΓΕΙΣ
ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ.

Μ' ΑΚΟΥΣ;

Θα χρησιμοποιούσα ελληνικό όνομα. Όταν θα έφτανα κάπου, θα της τηλεγραφούσα. Αν χρειαζόμουν και άλλα χρήματα, θα μου έστελνε.

Εκείνη συγκέντρωσε χρυσές οθωμανικές λίρες σε τρία μικρά σακουλάκια για να τα κρύψω επάνω μου.

Από της Μαριγώς βγήκα μόνο μια φορά. Για να κανονίσω να μείνει το σπίτι μου στην αδελφή μου.

Όταν ένα μελαγχολικό απόγευμα, τον Φεβρουάριο του 1924, επιβιβάζομαι στο λιμάνι της Σούδας σε ένα ιταλικό πλοίο που σάλπαρε για την Αλεξάνδρεια, ένιωθα σαν πρόβατο που το πάνε για σφαγή.

Από το φόβο μη με καταλάβουν ότι φεύγω και τρέξουν να με σκοτώσουν, δεν ήρθε κανένας δικός μου να με αποχαιρετίσει.

Αποσυρθήκαμε
σε μια άκρη.

ΝΟΜΙΖΩ
ΠΩΣ
ΞΕΧΑΣΑΜΕ
ΑΥΤΟ!

Είχε προετοιμάσει τα πάντα για τη διαφυγή μου, δεν είχε σκεφτεί
όμως ότι θα μπορούσε να με προδώσει το φέσι.

Ευχαριστούμε τον Soloup και τις εκδόσεις Κέδρος
για την άδεια χρήσης της ιστορίας.